

Krožni tok in vse ostalo

France
Kosmač

KOMPJUTERSKA (pesem se ponavlja, dokler ne zmanjka
elektrike)

Samo prazno
je porazno,
samo polno —
to je bolno.
Polnopravno —
to je blazno,
oboje v dvoje
je popolno.
Vse ostalo
pa je razno.
Razno, blazno
in porazno
druži se v e-
notno normo
z uniformo
in reformo
v polno in po-
polno formo.
Vse ostalo
pa je sporno.
Vse ostalo
pa je malo.

OGLAS Slepi za zeleno
 in za rdečo,
 slepi za srečo
 in za vse zgubljeno,
 vi, ki zamenjujete
 moža in ženo,
 modro in rumeno —
 nekaj novega prihaja
 k nam iz daljnega kraja!

Napnite ušesa in spomin:
 pozabite misli na umik,
 na operacije, na strihnin,
 na zdravilni čebelji pik!

Rešilni in vodilni,
 kratkovidni
 in drugi invalidni,
 poslušajte naš oglas:
NOVA KONTAKTNA STEKLA
 imamo za vse vas!

**SISTEMSKA
 REŠITEV**

Namesto črne serije
 ustvarimo belo:
 praznik čiste svetlobe
 na domačem platnu.
 Treba je samo odpirati
 in zapirati vrata
 ali okna ali streho —
 in filmska predstava
 teče.

Tečeta predstava in proizvodnja
 filmov za male narode,
 od jutra do večera se pretaka
 ta reka svetlobe —
 in zastonj,
 vratarji so prostovoljci,
 sonce ni abstrakcija,
 sonce plača
 račun.

WEEKEND Tovařiši, nimam več časa za sestanke, na katerih se gnetejo votle besede, ne bom več hodil za sprevodom nikdar izpolnjenih obljub, ne slišim več brezbriznih kritik in lažnivih nasvetov, ne sladke zahrbtnosti ob rotacijah in reorganizacijah. Upam, da boste blagohotno razumeli: gradim si vikend.

Polži in želve mi pomagajo prevažati po zdrsljivih ovinkih na stezi večne sline dragoceni gradbeni material: dišave iz mandljevega olja, limon in breskev, Bachove variacije za orgle in neznane Mozartove koncerte za nevidno struno človeškega smisla, duh starega soda za jabolčnik, vonje pokošenega sena, po vrtnicah, nageljnih in rožmarinu in meti, nekaj starih stavkov mladega Marxa, duhove starega belega burgundca in leto dni starega cvička, najlepša poglavja heretične biblije, glasove Elle in Leontyne, Eve in Zlate, Igorja, Mira in Ladka in Yme in Edith in Murnovske simpatije, ki umirajo, ko bi jih hotel izraziti. Moj administrator je dvajsettonski dinozaver, ki ga skrivam na rdečem asfaltu globoko pod zemljo: popravlja mi vodovod v mehurju, z repom pa me straži pred vsiljivci, ki niso povabljeni.

(Nadaljevanje — s sklepno poanto, kajpak — in konec prihodnjič)

romana srbski narod, in to prav tista njegova vitalnost in ponos, ki sta ga prek bitke na Kosovu in balkanskih vojn utrdila in ojeklenila, da je z velikimi črkami lahko pisal svetle strani naše in evropske zgodovine. In prav temu narodu so namenjene Čosićeve najgloblje misli in široke epske razsežnosti. Zapuščen in sam, brez podpore zaveznikov, ujet med velike sile, ki so ga hotele zgaziti tako z vojno kot tudi s pretkano diplomacijo, se ta narod tudi v najtežjih trenutkih ni odrekel sam sebi in svoji samostojni poti. To je narod, ki se v romanu zna veseliti poslanih granat bolj kot kruha ali oblek, skozenj pa v ta »mračni čas smrti«, žrtvovanja in odrekanja posijejo tudi svetli trenutki sreče, ki so

izraženi v lirskih trenutkih ljubezni, ob obujanju bogate zgodovinske tradicije, ob pesmi, ali ob prepričanju, da nobeno zlo ne more roditi še hujšega gorja.

Lahko torej rečemo, da je Čosićev roman Čas smrti velika epopeja srbskega naroda na začetku prve svetovne vojne. In še več: Čosiću je z veliko natančnostjo psiholoških travm svojih junakov, z njihovo estesko dovršenostjo, z moralno psihološko utemeljenostjo ter ne nazadnje z moderno uporabljenim književnim izrazom uspelo zgodovinske dogodke preliti v svežo, enkratno in trajno umetnino jugoslovanske književnosti.

Miha Matè

Glosiramo

Krožni tok in vse ostalo

(nadaljevanje in konec)

France
Kosmač

RAZPIS

Razpisujemo mesto
direktorja izvoza:
naša tovarna se posveča
samo izumom
in izumiteljem.
Izvažamo konzerve čiste
vode in svežega zraka,

tudi specializirane
pomladanje sapice, pomešane
z zaljubljenimi vzdihmi.
Izvažamo konstruktivne predloge
za skladno dihanje in mirno
kri, raziskujemo ravnodušnost
ob uspehih in alarmih vsake
sorte. Izdelujemo okvirje
za globoko in trdno spanje
brez sanj. V primeru nesreče
ali škandala se mora zastaviti
ali prostovoljno izvoziti
ves vodilni kader.
Preteklost nejasna, prihodnost
zagotovljena.

GLASBENA
KRITIKA

Na primer zakaj
ima glasba tri noge?

Prvič, glasba
nima treh nog,
ampak štiri.
In drugič, to ni
test, ampak
testo.

Moča v klavirju,
testo v močvirju.
Vsega ni mogoče
prebrati v obratni
smeri. Spini
bruhanja.

V resnici pa močvirje
stoji na edini
nogi in šepa na obe,
skratka — šepeta.

NE BOJMO SE
PARADOKSOV

Ne mislite, ljudje, da je odvečno
znanje izključni rezervat za gospodarske
strokovnjake. Ne mislite, da sodi odvečno
znanje med navadne smeti in balast!
Odvečno znanje gori z nenavadnim in čudežnim
sijajem!

Če bi hoteli živeti na toplem otoku
Slovenije kakor v gnezdu — ustanovimo

odbore za zbiranje odvečnega znanja, odbore, ki bodo ustvarjali prednosti iz napak. Nosimo odvečno znanje na kup sredi vsake komune. Kalorične centrale bodo živahno zagorele, z vročičnimi očmi hvaležnosti bodo zrli vanje bivši sindikalni funkcionarji. Rudarji postanejo mojstri za prekvalifikacijo. Zadnjič vam predlagamo: odvečno znanje je dragocenost, zavarujmo se, ljudje, da nam ne bi skopnelo kot premog ali lanski sneg.

INFORMACIJE Da, moja pisava,
ta naša pisava!
Obrni list
in poskusi
brati v obratni
smeri.
Pa ni treba,
na mah ti je jasno:
tukaj je z vidno
potezo zapisano malo,
z nevidno
pa vse ostalo.